

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็น
กัลยาณมิตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอ่างศิลา จังหวัดอุบลราชธานี”
มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประเภทและแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการของตัวแปร
4. เครื่องมือวิจัยและวิธีการสร้าง
5. การรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ประเภทและแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบมีการสุ่มเข้ากลุ่ม มีสุ่มกลุ่มเพื่อกำหนดเป็น
กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม วัดก่อน และหลังการทดลอง (Randomized Pretest-Posttest Control
Group Design) ซึ่งมีแบบการวิจัย ดังตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงรูปแบบการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	Pretest	Treatment	Posttest
กลุ่มทดลอง R	T_1	X	T_2
กลุ่มควบคุม R	T_1	$\sim X$	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

R แทน การสุ่มนักเรียนเข้ากลุ่ม

T_1 แทน การวัดก่อนการทดลอง (เป็น Pretest)

T_2 แทน การวัดหลังการทดลอง (เป็น Posttest)

X แทน การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร

$\sim X$ แทน การใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา

พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอ่างศิลา จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 5 ห้อง นักเรียนจำนวน 175 คน

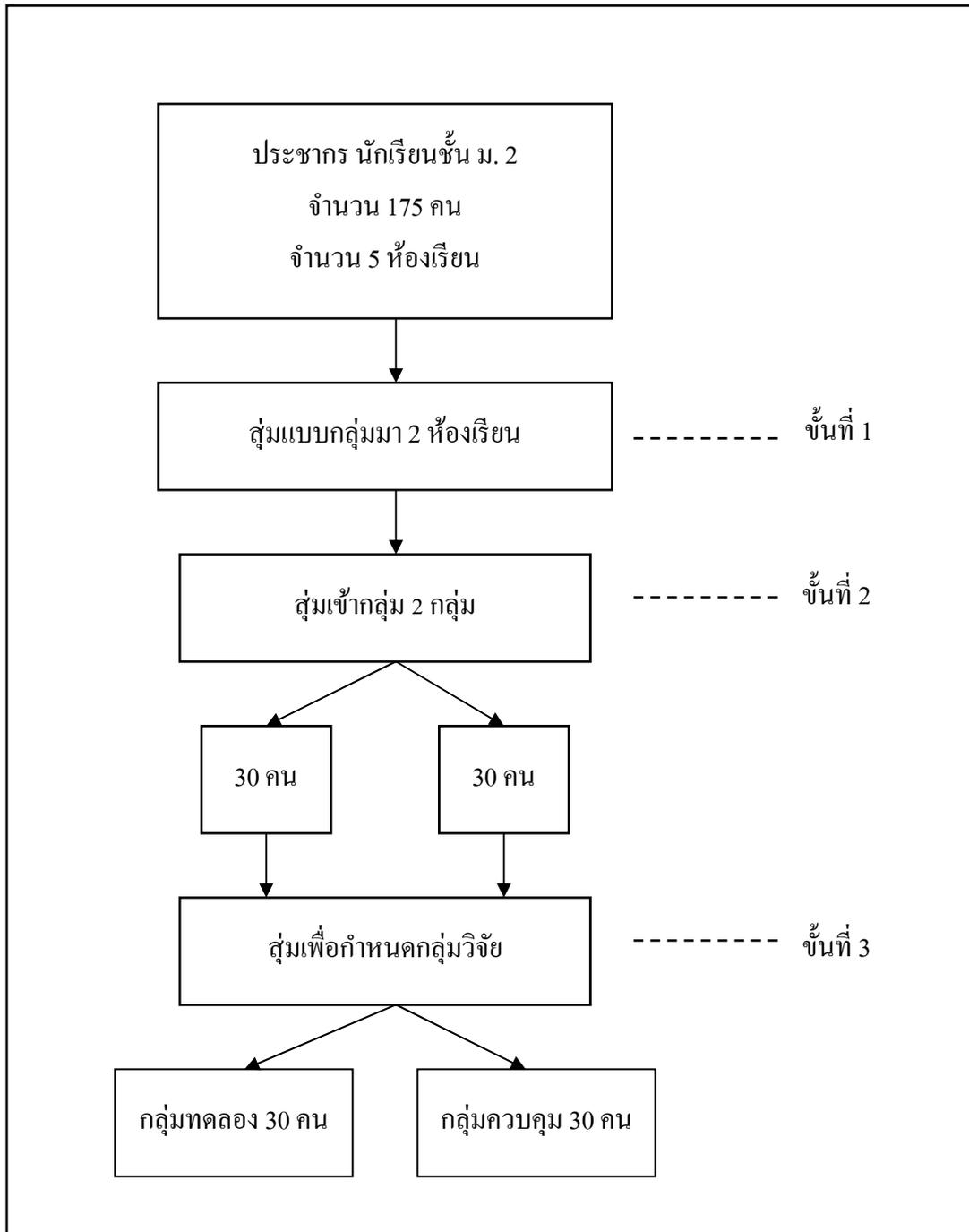
2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนจากประชากรดังกล่าว จำนวน 60 คน ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

2.2.1 การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เป็นการสุ่มห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียนคละกันและมีลักษณะใกล้เคียงกันที่เป็นตัวแทนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาจำนวน 2 ห้องเรียน

2.2.2 การสุ่มเข้ากลุ่ม (Random Assignment) เป็นการสุ่มนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แต่ละคนเข้ากลุ่มวิจัย 2 กลุ่ม ได้นักเรียนกลุ่มละ 30 คน

2.2.3 การสุ่มเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยจับสลากกลุ่มวิจัย เพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม นักเรียนจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม นักเรียนจำนวน 30 คน ขั้นตอนการกำหนดกลุ่มวิจัยแสดงด้วยภาพที่ 3.2 ดังนี้

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการกำหนดกลุ่มวิจัย

3. ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการของตัวแปร

3.1 ตัวแปร

3.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1) *ตัวแปรอิสระจัดกระทำ* คือ การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร
- 2) *ตัวแปรสมทบ หรือตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุสมทบ* มี 2 กลุ่มคือ
  - (1) การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผล
  - (2) ภูมิหลังทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ผลการเรียนรู้เฉลี่ย และรายได้ของครอบครัว

3.1.2 *ตัวแปรตาม* คือ พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร

3.2 นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

3.2.1 *ตัวแปรอิสระ*

- 1) *การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร* หมายถึง การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร สำหรับใช้กับกลุ่มทดลอง โดยชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวจำนวน 11 กิจกรรม ที่มุ่งเน้นการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งมี 3 องค์ประกอบย่อยที่สำคัญ คือ 1) พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งเป็นตัวแบบมิตรที่ดีของเพื่อน 2) พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้อื่น และ 3) พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรกับคนส่วนรวม ตัวแปรนี้มี 2 ค่า คือ การได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร กับ การได้ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร

2) *การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว แบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผล*

หมายถึง การที่บิดามารดา ปฏิบัติต่อบุตร ด้วยการแสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขบุตร กระทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับบุตร การสนับสนุนช่วยเหลือและการให้ความสำคัญแก่บุตร ให้นิสัยที่บุตรต้องการ และการที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตร ในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร หรือลงโทษบุตร นอกจากนั้นบิดามารดาจะให้รางวัลและลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตร มากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง ตัวแปรนี้วัดโดยแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว” ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยคำถาม 20 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรให้ประเมิน 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย”

ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากเป็นผู้ที่มี การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยเป็นผู้ที่มี การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลน้อย

3) ภูมิหลังทางชีวสังคม ประกอบด้วย

(1) เพศ หมายถึง ลักษณะที่บ่งบอกความเป็นเพศชายหรือเพศหญิง

(2) ผลการเรียนเฉลี่ย หมายถึง หมายถึง ระดับความสามารถในการเรียนรู้ หรือสติปัญญาของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลมาจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจาก ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ของนักเรียนจากภาคเรียนที่แล้ว นำมาแบ่งเป็น 2 ค่า คือกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.49 ลงมา เป็นผู้ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ และระดับคะแนนเฉลี่ย 2.50 ขึ้นไป เป็นผู้ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสูง

(3) รายได้ของครอบครัว หมายถึง ปริมาณรายได้ทั้งหมดที่สมาชิกทุกคนของครอบครัวได้รับในหนึ่งเดือน แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ รายได้สูงกับรายได้น้อย โดยกำหนดให้ครอบครัวของนักเรียนที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท เป็นผู้ที่มีรายได้น้อย และครอบครัวของนักเรียนที่มีรายได้ตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไปเป็นผู้ที่มีรายได้น้อย

3.2.2 ตัวแปรตาม ตัวแปรตามของการวิจัยครั้งนี้ คือ พฤติกรรม ความเป็นกัลยาณมิตร หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการเป็นเพื่อนที่ดี มีการปฏิบัติตนที่ดี ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นอย่างเต็มใจและเสียสละ โดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นตัวแบบที่ดีให้เพื่อนดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม ผู้ที่มีพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรจะไม่ทำให้ตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้อง และสังคมเดือดร้อน เพราะการกระทำมุ่งเน้นพฤติกรรมทำความดี การช่วยเหลือเพื่อประโยชน์แก่ตนเอง เพื่อน บุคคลอื่น และคน ในสังคมส่วนรวม พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรครอบคลุม 3 องค์ประกอบย่อยดังนี้

1) พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งเป็นตัวแบบมิตรที่ดีของเพื่อน หมายถึง การแสดงออกถึงการเป็นเพื่อนซึ่งเป็นตัวแบบที่ดี มีการปฏิบัติตนที่ดี ไม่ยอมทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องดีงามไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ๆ พฤติกรรมการแสดงออกที่สำคัญ คือ การแสดงออกถึงการเป็นผู้มีท่าทีอบอุ่นเป็นมิตร จริงใจ ใฝ่เรียนใฝ่รู้อยู่เสมอ และ ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความรับผิดชอบ

2) พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้อื่น หมายถึง การแสดงออกถึงการให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนผู้อื่นอย่างเต็มใจและเสียสละ พฤติกรรม การแสดงออกที่สำคัญ คือ การไม่เอาเปรียบผู้อื่น การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นอย่างเต็มใจและเสียสละ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้ การรับฟังปัญหาของผู้อื่นได้ด้วยความอดทน

แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ตักเตือนผู้อื่นเมื่อเห็นเขาประพฤติไม่ถูกต้อง การยอมรับนับถือผู้อื่น และยินดีเมื่อเขาพบความสำเร็จ

3) พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรกับคนส่วนรวม หมายถึง การแสดงออก ถึงการเป็นสมาชิกที่ดีกับคนในส่วนรวม และการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย ของโรงเรียน ชุมชน และสังคม มีพฤติกรรมแสดงออกที่สำคัญ คือ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน ชุมชน และกฎหมายของสังคม การไม่นำสมบัติของคนส่วนรวมมาเป็นของตน การใช้สิ่งของของคนส่วนรวมอย่างรู้คุณค่า การดูแลรักษาสมบัติของคนส่วนรวม และ การไม่นำความลับของคนส่วนรวมไปเปิดเผย

ตัวแปรนี้วัดโดยแบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรหรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบวัด นี้คือ...ตัวฉัน” ซึ่งเป็นแบบวัดแบบมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 30 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราให้ประเมิน 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อย

4. เครื่องมือวิจัยและวิธีการสร้าง

4.1 ประเภทของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง และ เครื่องมือสำหรับวัดตัวแปร ซึ่งมีลักษณะดังนี้

4.1.1 เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง มี 2 ประเภท คือ ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร กับกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร

1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร (ใช้กับกลุ่มทดลอง) จำนวน 11 กิจกรรม

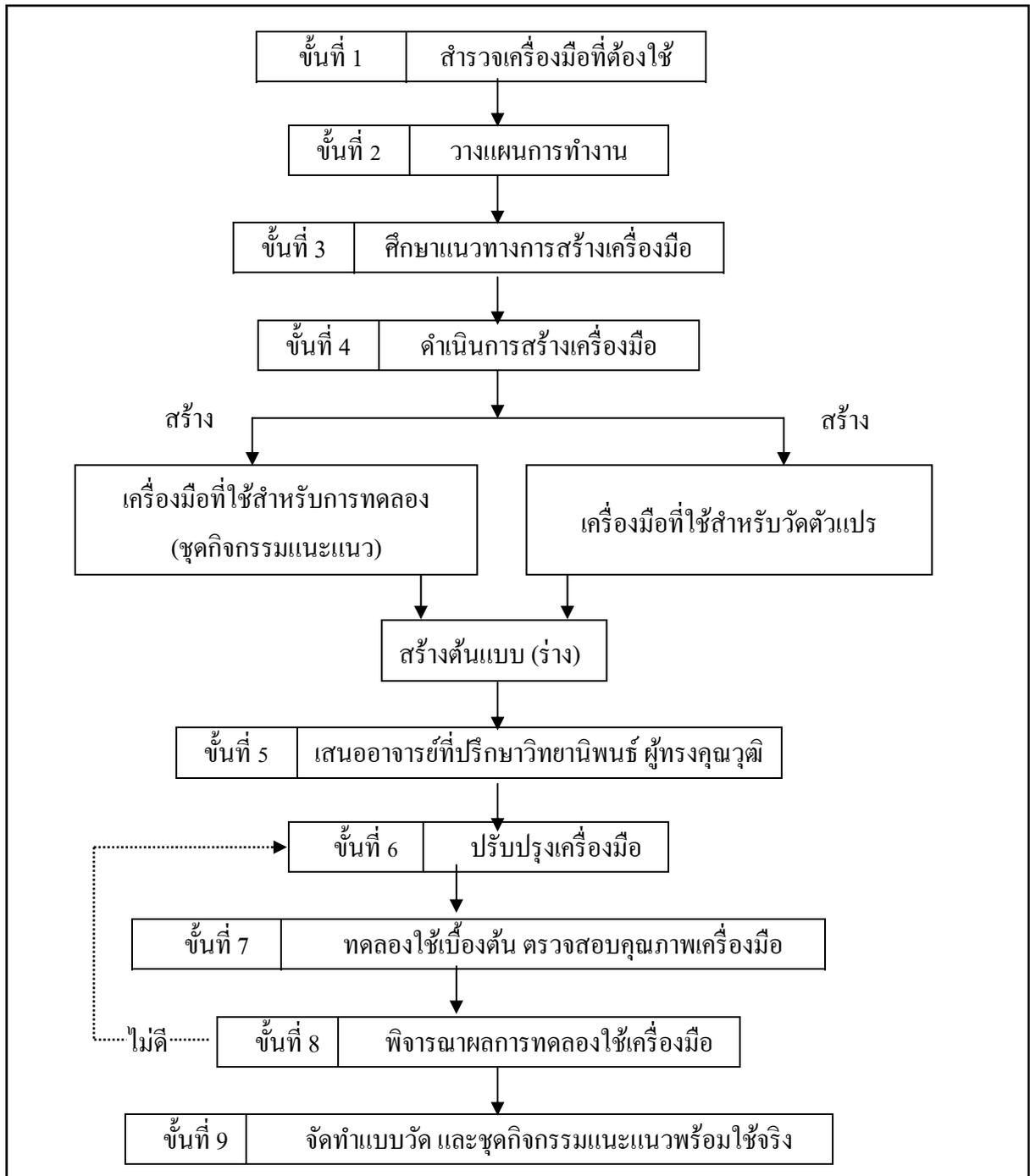
2) กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร (ใช้กับกลุ่มควบคุม) จำนวน 11 กิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมแนะแนว ด้านส่วนตัว - สังคม

4.1.2 เครื่องมือสำหรับวัดตัวแปร มี 3 แบบวัด คือ แบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคม (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน”) แบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามนี้คือ...ตัวฉัน”)

และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว”)

4.2 วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 2 ประเภท ซึ่งมีขั้นตอนแสดงได้ด้วยภาพที่ 3.2 ดังนี้

ภาพที่ 3.2 ขั้นตอนวิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย

วิธีการสร้างเครื่องมือจากภาพที่ 3.2 มี 9 ขั้นตอนดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สำรวจเครื่องมือที่ต้องใช้ ผู้วิจัยสำรวจเครื่องมือที่ต้องใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีเครื่องมือที่ต้องใช้ 2 ประเภท ประเภทแรกคือ เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร จำนวน 11 กิจกรรม และกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ 11 กิจกรรม ประเภทที่สองคือ เครื่องมือสำหรับวัดตัวแปร ได้แก่ แบบวัด จำนวน 3 แบบวัด คือ แบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคม แบบวัดพฤติกรรม ความเป็นกัลยาณมิตร และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

ขั้นที่ 2 วางแผนการทำงาน ผู้วิจัยได้วางแผน กำหนดขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ซึ่งมีขั้นตอนหลัก 7 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือ 2) ดำเนินการสร้างเครื่องมือ (ฉบับร่าง) 3) ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ 4) พิจารณาเครื่องมือ 5) ปรับปรุง ทดลองใช้เบื้องต้น และตรวจสอบคุณภาพ 6) พิจารณาผลการทดลองใช้เบื้องต้น และ 7) จัดทำแบบวัดและชุดกิจกรรมแนะแนวพร้อมใช้จริง

ขั้นที่ 3 ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และแนวคิดต่างๆ เพื่อแสวงหารูปแบบและแนวทางสร้างเครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลองและเครื่องมือสำหรับวัดตัวแปร จากนั้นนำสิ่งที่เรียนรู้ต่างๆที่รวบรวมได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพและเหมาะสมสำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งเครื่องมือที่มีคุณภาพ และเหมาะสม

ขั้นที่ 4 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยเขียนนิยามปฏิบัติการของตัวแปรให้ชัดเจน และครอบคลุมองค์ประกอบย่อยที่สำคัญอย่างครบถ้วน สร้างผังตัวแปร โดยพิจารณาว่า ตัวแปรนั้นมีองค์ประกอบย่อยอะไรบ้าง แต่ละองค์ประกอบย่อยจะวัดด้วยคำถามกี่ข้อ เป็นข้อบวก็ข้อ เป็นข้อลบก็ข้อ แล้วเขียนข้อคำถามตามผังตัวแปร นิยามปฏิบัติการ และ ผู้วิจัยได้ดำเนินการใน 2 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบวัดตัวแปรตาม คือ แบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และแบบวัดภูมิหลังทางชีวสังคม เพื่อใช้วัดตัวแปรสมทบซึ่งนำมาศึกษาเพิ่มเติมด้วย

ประการที่สอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรม ความเป็นกัลยาณมิตร (ฉบับร่าง) (สำหรับใช้กับกลุ่มทดลอง) จากแนวคิด หลักการ และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ส่วนกิจกรรมแนะแนวอื่นๆที่ไม่ใช่กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร ผู้วิจัยเลือกกิจกรรมแนะแนว

ด้านส่วนตัว-สังคม ที่ใช้กันโดยทั่วไปกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 11 กิจกรรม (สำหรับใช้กับกลุ่มควบคุม)

ขั้นที่ 5 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำ เครื่องมือเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาด้านรูปแบบ เนื้อหาสาระ และวิธีการ หลังจากนั้นนำ เครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาดังนี้ 1) แบบวัด พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และความตรงเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาจากความสอดคล้อง ครอบคลุมเนื้อหา ที่ต้องการวัด ครอบคลุมโครงสร้างของลักษณะที่ต้องการวัด ความเหมาะสมด้านภาษา และ ลักษณะข้อคำถาม 2) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร พิจารณา ความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม ขั้นตอน และวิธีการ

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิไปดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือ

ขั้นที่ 7 ทดลองใช้เบื้องต้น (Try out) และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
การทดลองใช้เครื่องมือเบื้องต้น ได้แก่ การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรม ความเป็นกัลยาณมิตร และการใช้แบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร โดยทดลองใช้เบื้องต้นกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 60 คน โดยนำผลการทดลองใช้เบื้องต้นมาวิเคราะห์ ประเมิน และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งหมด (item-total correlation) สำหรับการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือทั้งหมด ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient)

ขั้นที่ 8 พิจารณาผลการทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยวิเคราะห์และประเมินคุณภาพ ของเครื่องมือที่เป็นแบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร แล้วเลือกข้อที่มีคุณภาพรายข้อ และ ทั้งหมดที่อยู่ในเกณฑ์ที่ดีที่ยอมรับได้ โดยแบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรมีค่า r อยู่ระหว่าง .82 ถึง .84 ค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .84 ซึ่ง ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543: 304-317) กล่าวว่า “ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบวัดที่มีคุณภาพ ควรมีค่า ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งหมด (item-total correlation) หรือค่า r ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) มีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป” ส่วนเครื่องมือ ที่เป็นชุด กิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยพิจารณาเลือกกิจกรรมไว้รวม 11 กิจกรรม ผู้วิจัยพิจารณาข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วนำไปปรับปรุงให้มีคุณภาพเพื่อการใช้งานจริง ส่วนกิจกรรมแนะแนว กลุ่มควบคุม มี 11 กิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัว – สังคม ที่ใช้กันโดยทั่วไปกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2

ขั้นที่ 9 จัดทำชุดเครื่องมือและชุดกิจกรรมแนะแนวพร้อมใช้จริง เมื่อเครื่องมือ ที่เป็นแบบวัดและชุดกิจกรรมแนะแนวผ่านขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุง จนเป็นที่พอใจแล้วผู้วิจัย ได้นำเครื่องมือทั้งหมดมารวบรวมและจัดพิมพ์เป็นเล่ม มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานเพื่อให้พร้อมใช้จริงต่อไป

4.3 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นมา 2 ลักษณะ คือ

4.3.1 เครื่องมือที่เป็นแบบวัด จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร และ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

1) ลักษณะของแบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรหรืออีกชื่อหนึ่งคือแบบสอบถาม “นี่คือ...ตัวฉัน” ประกอบด้วยข้อคำถาม 30 ข้อ แต่ละข้อเป็นมาตรฐานค่า รวม 6 อันดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีทั้งข้อคำถามที่เป็นข้อความทางบวกข้อที่ 1-8 และ ข้อที่ 10-30 และข้อคำถามที่เป็นข้อความทางลบข้อที่ 9 สำหรับข้อความทางบวก ผู้ที่ตอบว่า “จริงที่สุด” จะได้ 6 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” ได้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบ ผู้ที่ตอบว่า “จริงที่สุด” จะได้ 1 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” ได้ 6 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรมาก แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมจากแบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรน้อย แบบวัดนี้มีค่าคุณภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) คุณภาพของแบบวัด รายข้อกับทั้งฉบับ (r) อยู่ระหว่าง .82 ถึง .84 ค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .84 2) คุณภาพของแบบวัดรายด้าน ในด้านพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งเป็นตัวแบบมิตรที่ดีของเพื่อน (r) อยู่ระหว่าง .66 ถึง .71 ค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .70 3) คุณภาพของแบบวัดรายด้าน ในด้านพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้อื่น (r) อยู่ระหว่าง .74 ถึง .86 ค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .78 4) คุณภาพของแบบวัดรายด้าน ในด้านพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรกับคนส่วนรวม (r) อยู่ระหว่าง .66 ถึง .84 ค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .73 ตัวอย่างแบบวัดมีดังนี้

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม “นี่คือ...ตัวฉัน”

คำชี้แจง นักเรียนจงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงบน ..... ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด โปรดทำให้ครบทุกข้อ

1. ฉันชวนเพื่อนให้เข้าเรียนทันเวลาในทุกรายวิชา

.....
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ฉันต่อว่าเพื่อนทันทีถ้าเขาทำให้ฉันไม่พอใจ

.....
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2) ลักษณะของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว แบบวัดนี้

ประกอบด้วยข้อความ 20 ข้อ เป็นแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผล แต่ละข้อมีมาตรวัด 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบวัด อยู่ระหว่าง 20 ถึง 120 คะแนน คุณภาพของแบบวัดรายข้อกับทั้งฉบับ (r) อยู่ระหว่าง .68 ถึง .76 ค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .71 เกณฑ์การให้คะแนนคือ ในข้อที่ 1,3,5,6,9,10,13,14,16,17,19 จะให้คะแนนจาก “จริงที่สุด” เท่ากับ 6 ถึง “ไม่จริงเลย” เท่ากับ 1 ส่วนข้อ 2,4,7,8,11,12,15,18,20 จะให้คะแนนจาก “จริงที่สุด” เท่ากับ 1 ถึง “ไม่จริงเลย” เท่ากับ 6 ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากแสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมาก ผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อย แสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลน้อย ผู้วิจัยนำแบบวัดการปฏิบัติจากพ่อ / แม่ ของธัญภรณ์ ทวีธรา (2548) มาใช้

ตัวอย่างแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

ตอนที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

คำชี้แจง ให้พิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนเส้น ..... ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด โปรดทำให้ครบทุกข้อ

1. พ่อ / แม่ไม่เคยสนใจทุกข์สุขของฉัน

.....
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. พ่อ / แม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของฉัน

.....
 จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

ที่มา : ธีรบุญธรรม ฑาริธาร (2548) “ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร”
 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน้า 94

3) ลักษณะของแบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคม ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้นำภูมิหลังทางชีวสังคมของนักเรียนมาศึกษาร่วมด้วย จึงสร้างแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และรายได้ของครอบครัว แบบสอบถามตอนที่ 1 นี้ อยู่ส่วนแรกของแบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

ตัวอย่างแบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ตามความเป็นจริง

1. ชื่อ - สกุล .....

2. เพศ ชาย หญิง

3. ผลการเรียนเฉลี่ยของปีการศึกษา 2552

ตั้งแต่ 2.49 ลงมา ตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป

4. รายได้ของสมาชิกทุกคนในครอบครัวต่อเดือน

น้อยกว่า 10,000 บาท ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป

4.3.2 เครื่องมือที่เป็นชุดกิจกรรมแนะแนว มี 2 ประเภท คือ ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร (ใช้กับกลุ่มทดลอง) และกิจกรรมแนะแนวอื่นๆ (ใช้กับกลุ่มควบคุม) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ลักษณะของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร เป็นกิจกรรมแนะแนว จำนวน 11 กิจกรรม ที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร สำหรับใช้กับกลุ่มทดลองโดยชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวจำนวน 11 กิจกรรม ที่มุ่งเน้นการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งมี 3 องค์ประกอบย่อยที่สำคัญ คือ 1) พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งเป็นตัวแบบมิตรที่ดีของเพื่อน 2) พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้อื่น และ 3) พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรกับคนส่วนรวม ตัวแปรนี้มี 2 ค่า คือ การได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร กับ การได้ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร ผู้วิจัยนำแต่ละองค์ประกอบย่อยมาสร้างกิจกรรม เพื่อให้ นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งได้นำแนวคิด หลักการ และทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร ตลอดจนนำหลักการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ของ ทิศนา แจมมณี (2545: 142 - 144) มาใช้ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ สรุปได้ดังนี้ 1) ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Active Participation = Ac) โดยให้นักเรียนทุกคนร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง และมีชีวิตชีวา 2) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ (Group Interaction = G) โดยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม และเรียนรู้จากกลุ่ม 3) ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ (Experiential Learning = E) โดยให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือมีประสบการณ์ 4) เน้นกระบวนการ (Process – Oriented = P) โดยการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และผลงาน และ 5) เน้นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Application of Knowledge = Ap) โดยการจูงใจให้นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังนำเทคนิค/วิธีการที่หลากหลายมาใช้ ได้แก่ การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษาค้นคว้าตัวอย่าง และการฝึกพฤติกรรม ดังตารางที่

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร

ลำดับที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
ของกิจกรรม			
ปฐมนิเทศ			
1	“เพื่อนใหม่ “	เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1. สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนได้ 2. แสดงออกถึงการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและผู้เกี่ยวข้องได้ 3. แสดงออก ถึงความสนใจร่วมกิจกรรมต่อไปจนครบทุกกิจกรรม	- การอภิปราย - การแสดงบทบาทสมมติ - การฝึกการมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน
องค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งเป็นตัวแบบมิตรที่ดีของเพื่อน			
2	“พูดหวานขานเพราะ “	เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1. สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของการใช้กิริยาวาจาสภาพอย่างจริงใจได้ 2. กล่าวชมเชยและแสดงความยินดีเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จหรือกระทำสิ่งที่เหมาะสมได้ 3. พูดและแสดงการตอบรับได้เหมาะสมเมื่อได้รับคำชมเชยหรือความยินดีจากเพื่อนได้ 4. เสนอแนะแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การฝึกกล่าวชมเชยแสดงความยินดีเมื่อเพื่อนประสบ ความสำเร็จ - การฝึกแสดงการตอบรับเมื่อได้รับคำชมเชยหรือความยินดีจากเพื่อน

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
3	“ตัวแบบที่ดี ของเพื่อน”	เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1. สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของการ ตอบสนองต่อความรู้สึกของเพื่อน ได้ 2. แสดงออกถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ที่มีต่อ เพื่อนได้ 3. แสดงออกถึงการตอบสนองต่อความรู้สึก ดีใจ เสียใจ โกรธ ของเพื่อนได้	- การอภิปราย - การฝึกแสดงออกถึง ความเข้าใจและ การตอบสนองต่อ ความรู้สึกดีใจ เสียใจ และ โกรธ ของเพื่อน
4	“ความ ภาคภูมิใจ”	เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1. สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของการ ตั้งใจเรียนและการใฝ่เรียนใฝ่รู้อยู่เสมอได้ 2. แสดงออกถึงการใฝ่เรียนใฝ่รู้ได้ 4. เสนอแนะแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การศึกษากรณี ตัวอย่าง - การอภิปราย - การฝึกแสดงออกถึง การใฝ่เรียนใฝ่รู้
องค์ประกอบที่ 2 พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้อื่น			
5	“กำลังใจให้ เธอ”	เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1. สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของการ สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ 2. พுகให้กำลังใจผู้อื่น พุดส่งเสริมผู้อื่นในทางที่ ดี และแนะนำผู้อื่นให้ทำกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ได้ 3. เสนอแนะแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การแสดงบทบาท สมมติ - การอภิปราย - การฝึกพุดให้กำลังใจ ผู้อื่น พุดส่งเสริมผู้อื่น ในทางที่ดี และ แนะนำผู้อื่นให้ทำ กิจกรรมที่ เป็นประโยชน์

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
6	“ช่วยกันให้ดี...มีความสุข”	เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1. สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของการช่วยเหลือกันได้ 2. ยกตัวอย่างวิธีการช่วยเหลือกันอย่างเต็มกำลังกาย ใจ และ สติปัญญาได้ 3. แสดงออกถึงการช่วยเหลือกันอย่างเต็มกำลังกาย ใจ และ สติปัญญาได้ 4. เสนอแนะแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การแสดงบทบาทสมมติ - การฝึกแสดงออกถึงการช่วยเหลือกันอย่างเต็มกำลังกาย ใจ และ สติปัญญา
7	“หยุดคิด...สะกิดเพื่อน”	เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1. สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของการไม่ชักนำผู้อื่นไปในทางที่ผิดได้ 2. แสดงออกถึงการไม่ชักจูงผู้อื่นไปในทางที่ผิดได้ 3. เสนอแนะแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การอภิปราย - การฝึกแสดงออกถึงการไม่ชักจูงผู้อื่นไปในทางที่ผิด
องค์ประกอบที่ 3 พฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรกับคนส่วนรวม			
8	“กฎระเบียบ”	เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1. สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของคนส่วนรวมได้ 2. แสดงออกถึงการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของคนส่วนรวมในสังคมได้ 3. เสนอแนะแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การแสดงบทบาทสมมติ - การอภิปราย - การฝึกแสดงออกถึงการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ของคนส่วนรวมในสังคม

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
9	“ทำตนให้เป็นประโยชน์”	เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1.สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของการทำตนให้เป็นประโยชน์กับคนส่วนรวมได้ 2.ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์กับคนส่วนรวมได้ 3.ปฏิบัติตนเป็นมิตรกับคนส่วนรวมในสังคมได้ 4.เสนอแนะแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การอภิปราย - การเล่นละคร - การฝึกปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์และการปฏิบัติตนเป็นมิตรกับคนส่วนรวม
10	“สมบัติของคนส่วนรวม”	เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1. สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของผลดีและผลเสียที่เกิดจากการใช้และการไม่รักษาสาธารณสมบัติของคนส่วนรวมได้ 2. แสดงออกถึงการใช้สาธารณสมบัติของคนส่วนรวมอย่างรู้คุณค่าได้ 3. เสนอแนะแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การอภิปราย - การฝึกแสดงออกถึงการใช้สาธารณสมบัติของคนส่วนรวมอย่างรู้คุณค่า
ปัจจัยนิเทศ			
11	“มิตรที่ดี”	เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1.สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรได้ 2.แสดงออกถึงความเป็นกัลยาณมิตรได้ 3. เสนอแนะแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การอภิปราย - การฝึกพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร

ตัวอย่าง กิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร

กิจกรรมที่ 5

ชื่อกิจกรรม “กำลังใจให้เธอ”

เวลา 1 ชั่วโมง

ระดับ/วัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม มัธยมศึกษาปีที่ 2

ขนาดของกลุ่มประมาณ 30-40 คน

แนวคิด

การพูดให้กำลังใจผู้อื่น การพูดส่งเสริมผู้อื่นในทางที่ดี การไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น และการแนะนำผู้อื่นให้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เป็นพฤติกรรมของการเป็นมิตรที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งนักเรียนควรเรียนรู้ และปฏิบัติได้ถูกต้อง

วัตถุประสงค์ เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ :

1. สรุปและยกตัวอย่างความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้
2. พูดให้กำลังใจผู้อื่น พูดส่งเสริมผู้อื่นในทางที่ดี และแนะนำผู้อื่นให้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ได้
3. เสนอแนะแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ขั้นนำ (10 นาที)

1. ให้นักเรียนฟังเพลง “กำลังใจ” และร้องเพลงร่วมกัน แล้ววิเคราะห์เนื้อเพลงว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับอะไรบ้าง (Ac, E, P)
2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์การพูดให้กำลังใจผู้อื่น การพูดส่งเสริมผู้อื่นในทางที่ดี การไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น และการแนะนำผู้อื่นให้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ (Ac)

2. ขั้นกิจกรรมหลัก (40 นาที)

1. ครูชี้แจงนักเรียนถึงการแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการพูดให้ได้ผล โดยการพูดให้กำลังใจผู้อื่น การพูดส่งเสริมผู้อื่นในทางที่ดี การไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น และการแนะนำผู้อื่นให้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ โดยการกำหนดบทบาทให้นักเรียนแสดง
2. ครูให้นักเรียนอาสาสมัคร 4 คน ครูเชิญชวนนักเรียนปรบมือแสดงความชื่นชมนักเรียนอาสาสมัคร ส่วนนักเรียนที่เหลือเป็นผู้สังเกตการณ์ (A)

3. แจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงศึกษา และซ้อมบทบาทที่ได้รับก่อนการแสดง

4. ภายหลังจากที่นักเรียนแสดงบทบาทสมมติแล้ว ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม โดยการนับ 1-2-3-4-5 ให้นักเรียนจับกลุ่มกับเพื่อนที่นับได้เลขเดียวกัน แล้วร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกของแต่ละคน และกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นและหาข้อสรุปดังนี้

- 1) การกระทำของฉัฐวุฒิ แสดงถึงอะไร
- 2) การกระทำของสายธาร แสดงถึงอะไร
- 3) การกระทำของสายธาร มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 4) การกระทำของบ้งอร แสดงถึงอะไร
- 5) การกระทำของบ้งอร มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 6) การแสดงบทบาทสมมติเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับอะไร

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกแสดงพฤติกรรมกรรมการพูดให้กำลังใจผู้อื่น การพูดส่งเสริมผู้อื่นในทางที่ดี การไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น การแนะนำผู้อื่นให้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะกัน (Ac, E)

3. ขั้นสรุป (10 นาที)

1. นักเรียน และครูสรุปความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น รวมทั้งการแสดงพฤติกรรมกรรมการพูดให้กำลังใจผู้อื่น การพูดส่งเสริมผู้อื่นในทางที่ดี การไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น การแนะนำผู้อื่นให้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ (Ac, G, E, P, Ap)

2. นักเรียนร่วมกันเสนอแนะแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Ap)

สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งความรู้

1. เพลง “กำลังใจ”
2. บทบาทสมมติ

การประเมินผล ประเมินตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม โดย :

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
2. การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการฝึกพฤติกรรม
3. การสรุป และการเสนอแนะของนักเรียน

พัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร (ใช้สำหรับกลุ่มควบคุม) มีกิจกรรมทั้งหมด 11 กิจกรรม รูปแบบของกิจกรรม ประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) สารการเรียนรู้ 3) วัตถุประสงค์ 4) การจัดกิจกรรม 5) การวัดและประเมินผล 6) แหล่งเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านส่วนตัวและสังคม

1. ชื่อกิจกรรม “จะเป็นเหมือนใครดี” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (เวลา 60 นาที)
2. สารการเรียนรู้
 คนทุกคนจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว การเลียนแบบผู้อื่นหากเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับตนเองแล้ว ยิ่งจะทำให้สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองไปอย่างน่าเสียดาย
3. วัตถุประสงค์
  1. นักเรียนสามารถเลือกที่จะเป็นตัวของตัวเองอย่างเหมาะสม
4. การจัดกิจกรรม
  - 1) ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของคนไทยอาชีพต่างๆ
  - 2) ครูแจกใบงานให้นักเรียนเขียนความแตกต่างของบุคคลในอาชีพต่างๆ
  - 3) ครูแจกใบงานให้นักเรียนเขียนเอกลักษณ์ของตนเองที่แสดงถึงข้อดีและข้อบกพร่อง
  - 4) ครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้น
  - 5) ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป
5. การวัดและประเมินผล
  - 1) จากการทำใบงาน
  - 2) จากกร่วมกิจกรรม
6. แหล่งเรียนรู้
  - 1) ใบงาน
  - 2) กลุ่มเพื่อนๆ
7. สื่อการเรียนรู้
  - 1) ใบงาน

5. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามลำดับดังนี้

5.1 ก่อนการทดลอง ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบวัด ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถาม ภูมิหลังทางชีวสังคม จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร จำนวน 30 ข้อ และตอนที่ 3 แบบวัดการยอมรับเลี้ยงดูของครอบครัว จำนวน 20 ข้อ ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดเฉพาะตอนที่ 1 แบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคม จำนวน 4 ข้อ และตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตร จำนวน 30 ข้อ

5.2 ดำเนินการทดลอง โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรกับกลุ่มทดลอง จำนวน 11 กิจกรรม ใช้เวลา 11 ชั่วโมง เป็นเวลา 11 วัน ส่วนกลุ่มควบคุมดำเนินการโดยใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรจำนวน 11 กิจกรรม ใช้เวลา 11 ชั่วโมง เป็นเวลา 11 วัน โดยจัดกิจกรรมทั้งสองกลุ่มในวันและเวลาเดียวกัน ในห้องที่มีสภาพแวดล้อม และบรรยากาศใกล้เคียงกัน และจับสลากผู้ดำเนินกิจกรรมในปริมาณใกล้เคียงกันทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 การดำเนินการทดลอง

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อกิจกรรม กลุ่มทดลอง	ชื่อผู้ดำเนิน กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมกลุ่ม ควบคุม	ชื่อผู้ดำเนิน กิจกรรม
1	17 มิถุนายน 2553	“เพื่อนใหม่”	เยาวณีย์, นัฐพล	“ปฐมนิเทศ”	เยาวณีย์, นัฐพล
2	18 มิถุนายน 2553	“พูดหวานขาน เพราะ”	เยาวณีย์	“คุณค่าในตัวฉัน”	นัฐพล
3	24 มิถุนายน 2553	“ตัวแบบที่ดีของ เพื่อน”	นัฐพล	“นิสัยการเรียน”	เยาวณีย์
4	25 มิถุนายน 2553	“ความภาคภูมิใจ”	นัฐพล	“ความขยันสู้ ความสำเร็จ”	เยาวณีย์
5	7 กรกฎาคม 2553	“กำลังใจให้เธอ”	เยาวณีย์	“หาหนทาง ร่วมกัน”	นัฐพล
6	8 กรกฎาคม 2553	“ช่วยกันให้ดี... มีความสุข”	นัฐพล	“คิดชีวิู้สึกอย่างไร”	เยาวณีย์
7	14 กรกฎาคม 2553	“หยุดคิด..สะกิด เพื่อน”	เยาวณีย์	“บอกเลิกนิสัย ไม่ดี”	นัฐพล
8	15 กรกฎาคม 2553	“กฎ ระเบียบ”	นัฐพล	“จะเป็นเหมือน ใครดี”	เยาวณีย์
9	21 กรกฎาคม 2553	“ทำตนให้เป็น ประโยชน์”	นัฐพล	“สุขทุกข์ของคน ในบ้าน”	เยาวณีย์
10	22 กรกฎาคม 2553	“สมบัติของ ส่วนรวม”	เยาวณีย์	“พ่อแม่คือ แบบอย่างที่ดี”	นัฐพล
11	28 กรกฎาคม 2553	“มิตรที่ดี”	เยาวณีย์	“อาชีพที่บ้าน”	นัฐพล

5.3 หลังการทดลอง สอบวัดหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว 1 สัปดาห์ โดยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทำแบบวัดพฤติกรรมความเป็นกัลยาณมิตรอีกครั้งหนึ่ง และตรวจให้คะแนนจากแบบวัด

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.1 การวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มขึ้นไป การตรวจสอบความเท่าเทียมของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่ 1 ใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่ 2 และ 3 ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง (2 way ANOVA) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จำนวน โดยคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1 สถิติพรรณนา ใช้วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.2.2 สถิติอ้างอิง เป็นสถิติเพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ สถิติการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และสถิติการวิเคราะห์หาความแปรปรวน 2 ทาง (2 way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 และ 3